

VERGELS, Herman (Ukkel 29 mei 1887 – Dilbeek 23 mei 1957).

Volgde middelbaar onderwijs en werd orgelmaker van beroep.

Vergels was lid van de Katholieke Jonge Wacht in Ukkel en kwam via de vakbond van houtbewerkers in aanraking met de christelijke syndicale beweging in Brussel, waarvoor hij als propagandist werkte (1911-1919). Hij was een directe medewerker van priester **Jozef Cardijn** en ijverde met hem voor vakbonden, bevrijd van elke bevoogding door de burgerij. Tijdens en na de Eerste Wereldoorlog slaagden beiden erin te Brussel een net van onafhankelijke christelijke werken in te richten die vooral tijdens het interbellum een grote uitbreiding kenden. In het interbellum was Vergels voorzitter van de Brusselse arrondissementele federatie van het **Algemeen Christelijk Werk(nem)ersverbond** (ACW). Ook op politiek vlak was hij actief; katholiek volksvertegenwoordiger (1919-1936, 1939-1957) en na zijn verhuis naar Dilbeek burgemeester van deze gemeente (1947-1957).

Vergels, die in 1919 samen met **Emiel van Dievoet** tot volksvertegenwoordiger was verkozen op een christen-democratische scheurlijst, toonde zich niet onverschillig voor de Vlaamse zaak. Hij onderschreef het Vlaams **minimumprogramma** en bewees dit door het goedkeuren van de taalwetten die tijdens het interbellum in de Kamer werden behandeld. Hij werd lid van de Katholieke Vlaamsche Kamergroep en deelde de visie van **Frans van Cauwelaert** die deze Kamergroep wilde uitbouwen tot de vertegenwoordiger van alle katholieke Vlaamsgezinde christen-democraten. Ook toen Van Cauwelaert de Kamergroep opnieuw oprichtte (16 juni 1925) als onafhankelijke fractie, volgde Vergels hem. In Brussel was Vergels een van de kopstukken van de **christelijke arbeidersbeweging** die na de Eerste Wereldoorlog op grond van de standenvertegenwoordiging en het Vlaams minimumprogramma overhooplag met de burgerlijke, conservatieve en francofone katholieken, de zogenaamde "Patria-mannen". Ook bij de uitbouw van een netwerk van sociale werken in Brussel werd door de christen-democratie aan het Nederlands en het Frans een gelijke waarde toebedeeld. De radicalisering en vaak dissidentie die vanaf 1925 binnen het ACW plaatsvond, keurde Vergels goed, omdat hij het behoud van het democratische gedachtegoed boven de eenheid van de **katholieke partij** stelde.

In 1936 werd Vergels geïsoleerd in een campagne die Rex tegen verschillende katholieke kopstukken voerde. Zijn naam werd verbonden aan diverse politiek-financiële schandalen. De Brusselse werkerskringen wisten Vergels op 9 april 1936 via de poll met 84% van de stemmen op de kieslijst te krijgen, maar het bureau van de Katholieke Unie stelde haar veto omdat Vergels te erg in opspraak was gekomen. Hij moest zich terugtrekken op 1 mei 1936.

Na de Tweede Wereldoorlog verdween Vergels van het politieke voorplan. Wel ijverde hij als burgemeester van Dilbeek nog voor het behoud van het Vlaamse karakter en de eentaligheid van Dilbeek.

WERKEN: *De propagandist der christene vakvereenigingen. Handleiding voor de bestuurders onzer werkliedenbonden*, z.j.

LITERATUUR: 'Een pionier van de Christelijke vakbeweging: Herman Vergels, burgemeester van Dilbeek', in *Het Volk* (23 juni 1946); – E. Gerard, *De Katholieke Partij in crisis. Partijpolitiek leven in België (1918-1940)*, 1985; – id. (red.), *De christelijke arbeidersbeweging in België 1891-1991* (KADOC-Studies, nr. 11, 2 dln., 1991).

LUC SIEBEN EN NICO WOUTERS